

**YÜKSEKÖĞRETİM DİPLOMA
PROGRAMLARININ KALİTE GÜVENCE
REHBERİ**

Ocak 2020

1. GİRİŞ.....	2
2. YÜKSEKÖĞRETİM ÖNLİSANS ve LİSANS DİPLOMA PROGRAMLARININ OLUŞTURULMASI ve ONAYLANMASI.....	3
2.1. Fakülte/Meslek Yüksekokulu Bünyesinde Bölüm ve Program Açma Ölçütleri	3
2.2. Fakülte/Meslek Yüksekokulu Bünyesinde Yer Alan Bölüm ve Programlara Öğrenci Alımı Ölçütleri	4
2.3. Ulusal Çekirdek Eğitim Programları	5
2.4. Yabancı Dille Eğitim ve Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Açma Ölçütleri	5
3. YÜKSEK LİSANS PROGRAM AÇMA ÖLÇÜTLERİ	6
4. DOKTORA/SANATTA YETERLİK PROGRAM AÇMA ÖLÇÜTLERİ	6
5. BÖLÜM ve PROGRAMLARIN AKTARILMA, BİRLEŞTİRİLME VE KAPATILMA ÖLÇÜTLERİ.....	7
6. DENKLİK	7
6.1. Yurt Dışında Alınan Lisans ve Yüksek Lisans Diplomalarının Denklığı	7
6.2. Yurt Dışında Alınan Doktora, Sanatta Yeterlik, Doçentlik ve Profesörlük Unvanlarının Denklığı.....	7
7. ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME	8
8. BELGELENDİRME	8
9. ÖZ ve DIŞ DEĞERLENDİRME.....	10
9.1. Program Akreditasyonu.....	10
9.2. İç Değerlendirme	10
9.3. Dış Değerlendirme	10
10. BİLGİ YÖNETİM SİSTEMLERİ ve GERİ BİLDİRİM MEKANİZMALARI.....	11
10.1. Bilgi Yönetim Sistemleri.....	11
10.2. Geri Bildirim Mekanizmaları	12

1. GİRİŞ

19.11.2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10. Maddesi uyarınca eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikler, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine (TYÇ) dâhil edilir. Yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin ölçütler; sorumlu kurumlar tarafından yükseköğretim yeterlilikleri için Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Güvencesi Standartları ve Rehberleri, meslekî yeterlilikler için Meslekî Eğitim ve Öğretim İçin Avrupa Kalite Güvencesi Referans Çerçevesi ile bunlarla uyumlu ulusal eğitim kalite çerçeveleri dikkate alınarak belirlenir. Yükseköğretim kurumlarının yetki ve sorumluluğundaki eğitim ve öğretim yeterlilikleri için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) ile yükseköğretim kurumları belirlenen ölçütlere göre yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasından sorumludur. Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmeler yapmak, iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini yürütmekten Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) sorumludur. Bu kapsamda “Yükseköğretim Diploma Programlarının Kalite Güvencesinin Sağlanmasına Yönelik Usul ve Esaslar” 23.10.2019 tarihinde YÖK Yürütme Kurulunda kabul edilmiştir. Mezkûr mevzuata göre YÖK ve YÖKAK’ın görev ve yetkileri aşağıda sunulmuştur:

Yükseköğretim Kurulu;

- a) Yükseköğretimde önlisans ve lisans düzeyinde bölüm ve programların açılması için gerekli olan asgari standart ve ölçütleri belirler,
- b) Yükseköğretimde önlisans ve lisans düzeyinde bölüm ve programlarda eğitim ve öğretime başlanması ve sürdürülebilmesi için asgari standart ve ölçütleri belirler,
- c) Yükseköğretimde belirlenen bu asgari standart ve ölçütler doğrultusunda gerektiğinde önlisans ve lisans düzeyinde bölüm ve programların birleştirilmesini, aktarılmasını veya kapatılmasını onaylar,
- ç) Önlisans ve lisans diploma programı yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin asgari ölçütleri belirler. Ölçütler belirlenirken gerekli görmesi halinde ilgili Bakanlıklar başta olmak üzere Yükseköğretim Kalite Kurulu ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.

Yükseköğretim Kalite Kurulu;

- a) Yükseköğretim kurumlarının; eğitim ve öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin beş yılda en az bir defa dış değerlendirmesini yapar ve kamuoyu ile paylaşır.
- b) Program akreditasyonu hizmeti veren ulusal bağımsız dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarını yetkilendirerek Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi verir.
- c) Program akreditasyonu hizmeti veren uluslararası bağımsız dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarının tanınmasına ilişkin karar verir.

ç) Yükseköğretim kurumlarında kalite güvence ölçütlerinin uygulanmasına ilişkin sistemin kurulması, işletilmesi ve iyileştirmesine rehberlik eder ve süreçleri izler.

“Yükseköğretim Diploma Programlarının Kalite Güvencesinin Sağlanmasına Yönelik Usul ve Esaslar”nın 7. Maddesine göre yükseköğretimde önlisans ve lisans diploma programlarının yeterliliklerinin kalite güvencesi aşağıda verilen koşullardan en az birinin yerine getirilmesi ile sağlanır:

a) Yükseköğretim Kurulu tarafından açılmış olan ve eğitim ve öğretim faaliyetine izin verilen programların Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yetkilendirilmiş ulusal ya da tanınan uluslararası bağımsız dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşları tarafından akreditasyonu,

b) Akreditasyonu bulunmayan programlar için, Yükseköğretim Kalite Kurulu Kurumsal Dış Değerlendirme programına dâhil olmuş kurumlarda “programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi ölçütünün” karşılanması,

c) Akreditasyonu bulunmayan programlar için, eğitim ve öğretim süreçlerinde iç kalite güvence sistemi kapsamında program öz değerlendirme çalışmalarının tamamlanmış ve öz değerlendirme raporuna dayalı iyileştirmeler yapılmış olması.

Yükseköğretim diploma programlarına yönelik hazırlanan bu kalite güvence rehberi, yükseköğretim programlarının oluşturulması ve onaylanması, programlarda eğitim ve öğretime başlanması ve eğitim ve öğretimin sürdürülmesi, program yeterliliklerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile diplomaların belgelendirilmesine ilişkin YÖK ve YÖKAK tarafından belirlenen asgari ölçütler ile süreçleri tanımlar.

2. YÜKSEKÖĞRETİM ÖNLİSANS ve LİSANS DİPLOMA PROGRAMLARININ OLUŞTURULMASI ve ONAYLANMASI

YÖK tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 7’inci maddesi¹ uyarınca yükseköğretim kurumlarında önlisans ve lisans bölüm ve programların açılması, açılan bu bölüm ve programlarda eğitim ve öğretime başlanması ile eğitim ve öğretimin sürdürülmesi için belirlenen asgari ölçütler aşağıda sunulmuştur:

2.1. Fakülte/Meslek Yüksekokulu Bünyesinde Bölüm ve Program Açma Ölçütleri

2.1.1.Yükseköğretim kurumları tarafından önlisans ve lisans programı açılmasına ilişkin talepler Yükseköğretim Bilgi Sistemi (YÖKSİS) veri tabanı üzerinden yapılır (<https://yoksis.yok.gov.tr/>).

2.1.2.Yükseköğretim kurumları, bölüm ve programın açılmasına yönelik senato kararlarını ve hazırladıkları gerekçe raporlarını YÖK’e iletilir. İlçelerde bulunan fakülte ve meslek yüksekokullarında açılacak bölüm ve programlar için üniversitenin varsa öğrenci yurdunun veya ilçedeki Kredi Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü (KYK) yurdunun bilgisi ve doluluk oranı da istenir.

¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>

- 2.1.3.YÖK Eğitim Komisyonu gerekli görmesi halinde YÖK Meslek Yüksekokulları Çalışma Grubundan önlisans programı, YÖK Lisans Çalışma Grubundan ve/veya Üniversitelerarası Kurul'dan (ÜAK) lisans programı açma teklifleri için görüş alır.
- 2.1.4.Başvurular değerlendirilirken programlara yönelik ilgili Bakanlık ve kuruluşların hazırladıkları istihdam projeksiyonları dikkate alınır.
- 2.1.5.Yükseköğretim Programları Danışma Kurulu, yükseköğretim alanındaki istihdam odaklı politikaların oluşturulması ve geliştirilmesine ve yeni açılacak programlar ile kontenjanların planlanmasına ilişkin görüş ve önerilerde bulunur.
- 2.1.6.Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu, meslek yüksekokulları ve önlisans programlarının açılmasına yönelik standartların belirlenmesi, mevcut programların izlenmesi ve geliştirilmesi, mezunların istihdamı ve lisans tamamlama süreçlerine ilişkin görüş ve önerilerde bulunur.
- 2.1.7.Bir devlet üniversitesinde açılacak bölüm ve programlar için ilgili bölüm ve programın devlet üniversitelerindeki genel doluluk oranının yüksek olması şartı aranır. Doluluk oranlarında bölgesel farklılıklar gibi faktörler de dikkate alınır.
- 2.1.8.Bir vakıf üniversitesinde açılacak bölüm ve programlar için ilgili bölüm ve programın vakıf üniversitelerindeki genel doluluk oranının yüksek olması şartı aranır.
- 2.1.9.Başvuru teklifleri YÖK Eğitim Komisyonunda değerlendirildikten sonra YÖK Yürütme Kurulunda karara bağlanır.

2.2. Fakülte/Meslek Yüksekokulu Bünyesinde Yer Alan Bölüm ve Programlara Öğrenci Alımı Ölçütleri

- 2.2.1.Mühendislik lisans programlarıyla Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık, Sağlık, Sağlıkla İlgili veya İlişkili Diğer Programlar, İlahiyat ve Hukuk programlarına öğrenci alınması ve eğitimin sürdürülebilmesi için gerekli asgari koşullar belirlenmiştir. Bu koşullar; ilgili alanda öğrenci alınabilmesi için gerekli olan en az öğretim üyesi sayısını, bunların anabilim dalı veya uzmanlık alanlarını, ve ayrıca asgari laboratuvar, kütüphane alanları ve sosyal olanaklar gibi hususları içerir (<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/asgari-kosullar>).
- 2.2.2.Eğitim ve öğretime başlanması ve sürdürülmesi için asgari kriterleri belirlenmemiş önlisans programları için alanında kadrolu üç öğretim görevlisi bulunması ve söz konusu öğretim görevlilerinden özellikli alanlar hariç, en az ikisinin tezli yüksek lisans mezunu veya hazırlık sınıfı dışında en az on yarıyıllık lisans programı mezunu ya da birinin doktora derecesine sahip olması şartı aranır.
- 2.2.3.Eğitim ve öğretime başlanması ve sürdürülmesi için asgari kriterleri belirlenmemiş fakülteler ve yüksekokullar altında yer alan bölüm ve programlar için (Eğitim Fakültelerinde anabilim dalında) kadrolu alanında en az üç öğretim üyesi olması şartı

aranır. Vakıf üniversitelerinde bunlara ek olarak bir araştırma görevlisine sahip olma şartı aranır.

2.2.4.Devlet üniversitelerindeki bölüm ve programlar için ilgili bölüm ve programın devlet üniversitelerindeki genel doluluk oranının yüksek olması şartı aranır.

2.2.5.Vakıf üniversitelerindeki bölüm ve programlar için ilgili bölüm ve programın vakıf üniversitelerindeki genel doluluk oranının yüksek olması şartı aranır.

2.2.6.Tıp, eczacılık, diş hekimliği, hukuk, mühendislik, mimarlık ve öğretmenlik programlarına öğrenci alımında YÖK tarafından belirlenen taban başarı sıralaması şartı aranır.

2.2.7.Vakıf yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının belirlenmesinde 2017.13.499 sayılı asgari mekân standartlarına ve 2019.9.428 sayılı reklam, tanıtım ve Ar-Ge harcamalarına ilişkin kurul kararları göz önünde bulundurulur.

2.2.8.Bölüm ve program farklılıkları göz önüne alınarak öğrenci alımında YÖK bazı bölüm ve programlar için ek ölçütler belirleyebilir.

2.3. Ulusal Çekirdek Eğitim Programları

Lisans programları için Ulusal Çekirdek Eğitim Programlarının (ÇEP) müfredatı ilgili Dekanlar Konseyi tarafından hazırlanıp kabul edildikten sonra ÜAK tarafından YÖK'ün onayına sunulur. Çekirdek Eğitim Programları YÖK'ün onayıyla yükseköğretim kurumları tarafından uygulanır (<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/ulusal-cekirdek-egitimi-programlari>).

2.4. Yabancı Dille Eğitim ve Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Açma Ölçütleri

“Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin”² 8’inci maddesi uyarınca yükseköğretim kurumlarında önlisans, lisans veya lisansüstü programlarda senato kararı ve YÖK’ün onayı alınarak kısmen veya tamamen yabancı dilde eğitim verilebilir. Kısmen veya tamamen yabancı dilde eğitim veren programlarda da hazırlık sınıfı uygulaması zorunludur.

Bir programda yabancı dille eğitim verilebilmesi veya hazırlık sınıfı açılabilmesi için yükseköğretim kurumlarında;

- En fazla otuz öğrencinin öğrenim görebileceği yabancı dil hazırlık sınıfı dersliklerinin yeterli düzeyde işitsel veya işitsel ve görsel araç ve gereçlerle donatılmış olması gerekir.
- Yabancı dil öğretimi için gerekli olan ders araçlarının yeterli miktarda mevcut olması gerekir.
- Lisansüstü programlarda, doktorası ya da doçentliği talep edilen programdan olan asgari öğretim üyesi sayısı kadar öğretim üyesinin yükseköğretim kurumuna atamasının 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre atamasının yapılmış olması gerekir.

² <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21475&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- d. Bölüm olarak öğrenci alan lisans programlarında, her bir program için üniversiteden en az üçü öğretim üyesi olmak üzere kadrolu dört öğretim elemanının bölüme atamasının 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılmış olması gerekir.
- e. Fakülte bazında öğrenci alan programlarda ise YÖK tarafından belirlenen sayıda öğretim üyesi ve öğretim elemanının talep edilen fakülteye atamasının 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılmış olması gerekir.
- f. Önlisans programlarında ise her bir program için özellikli alanlar hariç, en az ikisinin tezli yüksek lisans mezunu veya hazırlık sınıfı dışında en az on yarıyılık lisans programı mezunu olması ya da birinin doktora derecesine sahip alanında en az üç öğretim elemanının talep edilen programa atamasının 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılmış olması gerekir.
- g. Vakıf üniversitelerinin öğretim üyesi yetiştirilmesi için öğrenci sayısına göre araştırma görevlisi istihdamı sağlamaları gerekir.

Zorunlu yabancı dil hazırlık sınıfının açılabilmesi için <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/zorunlu-yabanci-dil-hazirlik-sinifi-acma-esaslari> adresindeki bilgilerin YÖK'e gönderilmesi gerekir. Öğretim dili tamamen Türkçe olan programlarda, yükseköğretim kurumunun senato kararı ile isteğe bağlı yabancı dil hazırlık sınıfı açılabilir.

3. YÜKSEK LİSANS PROGRAM AÇMA ÖLÇÜTLERİ

Bir anabilim dalında yüksek lisans programının açılabilmesi için o anabilim dalında gereken akademik özelliklerin yanında en az doktora veya doçentliği programın alanında üniversitenin kadrosunda ikisi doçent olmak üzere üç öğretim üyesinin bulunması şartı aranır. Yüksek lisans programı için söz konusu öğretim üyelerinin, en az iki yarıyıl boyunca bir lisans programında ders vermiş olması gerekmektedir. Yüksek lisans programı açılabilmesi için <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yukseklisans> adresindeki bilgilerin YÖK'e gönderilmesi gerekir.

4. DOKTORA/SANATTA YETERLİK PROGRAM AÇMA ÖLÇÜTLERİ

Bir anabilim dalında doktora/sanatta yeterlik programının açılabilmesi için o anabilim dalında gereken akademik özelliklerin yanında en az doktora veya doçentliği programın alanında ikisi profesör veya biri profesör ikisi doçent olmak üzere altı öğretim üyesinin üniversitenin kadrosunda bulunması şarttır. Bu öğretim üyelerinden iki tanesi yabancı uyruklu olabilir. Doktora/sanatta yeterlik programı için söz konusu öğretim üyelerinin, en az dört yarıyıl bir lisans ya da iki yarıyıl boyunca tezli yüksek lisans programında ders vermiş olması gerekir. Yükseköğretim kurumları tarafından doktora/sanatta yeterlik programı açılması için yapılacak başvurulara yönelik gerekli bilgi ve belgelere <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/doktora-programi-acma-olcutleri> adresinden ulaşılabilir.

5. BÖLÜM ve PROGRAMLARIN AKTARILMA, BİRLEŞTİRİLME ve KAPATILMA ÖLÇÜTLERİ

Yükseköğretim Programları Danışma Kurulunun mezun-istihdam ilişkisini gözeterek yapacağı teklif, yükseköğretim kurumlarının teklifi ve YÖK'ün belirleyeceği yerleşen öğrenci sayısının ve öğretim elemanı sayısının azlığı gibi ölçütlere göre YÖK tarafından bölüm ve programlar aktarılabilir, birleştirilebilir ya da kapatılabilir.

6. DENKLİK

6.1. Yurt Dışında Alınan Lisans ve Yüksek Lisans Diplomalarının Denkliği

Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınacak diplomaların denklik işlemi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 7. Maddesinin 1'inci fıkrasının p bendine ve "Avrupa Bölgesinde Yükseköğretimle İlgili Belgelerin Tanınmasına İlişkin Sözleşme"ye dayanarak hazırlanan 05.12.2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği"³ hükümleri, 5463 sayılı kanunla onaylanması uygun bulunan 11.4.1997 tarihli "Lizbon Sözleşmesi"⁴ ve "YÖK Yürütme ve Genel Kurul Kararları" hükümleri uyarınca YÖK tarafından yapılır.

Yurt dışındaki yükseköğretim kurumunun YÖK tarafından tanınması halinde talep edilen yükseköğretim programın denkliği; yükseköğretim programının eğitim düzeyi, mezuniyet için gereken ulusal kredi ve/veya AKTS toplamı, kazanılması gereken bilgi, beceri ve yetkinlik açısından programın Türk yükseköğretim programına eşdeğer olup olmadığı incelenerek yapılır.

Denkliği talep edilen yükseköğretim programı ile aynı veya benzer bir program Türk yükseköğretiminde bulunmuyor ise denkliği talep edilen programın eğitim düzeyi açısından Türk yükseköğretimine eşdeğer olup olmadığı incelenmek suretiyle denklik işlemleri yapılır. Başvuru ile ilgili genel bilgilere <https://denklik.yok.gov.tr/basvuru-genel-bilgiler> adresinden ulaşılabilir.

6.2. Yurt Dışında Alınan Doktora, Sanatta Yeterlik, Doçentlik ve Profesörlük Unvanlarının Denkliği

Yurt dışında alınan doktora, sanatta yeterlik, doçentlik ve profesörlük unvanlarının denklik işlemi ÜAK tarafından "Yurtdışında Alınan Doktora, Sanatta Yeterlik, Doçentlik, Profesörlük Unvanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar" ile belirlenir (http://www.uak.gov.tr/denklik/Denklik_UsulveEsaslar_110419.pdf).

³<https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.24138&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Denklik>

⁴<https://uluslararasi.yok.gov.tr/Documents/Mevzuat/uluslararasi/3.2.1.%20%20Lizbon%20Tan%C4%B1ma%20S%C3%B6zle%C5%9Fmesi.pdf>

7. ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME

2547 sayılı Kanun'un 43'üncü ve 44'üncü Maddelerine göre yükseköğretim kurumlarında, kuruluş özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre yapılan eğitim ve öğretim ve buna dayalı olarak verilen diplomalarla ilgili esaslar her üniversitece hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğine göre belirlenir.

Ders kredileri, YÖK tarafından ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için yükseköğretim yeterlilikler çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. İlgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri de göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen ilkeler çerçevesinde ders kredileri hesaplanır.

Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracağı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile eğitim ve öğretimin devamına ilişkin diğer hususlar, YÖK'ün bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir. Ders kredileri, teorik ve uygulamalı ders saatleri, program kazanımları, her bir programın bölüm kurulu tarafından TYÇ, alan ve mesleki yeterlilikler ile ilgili paydaşların talepleri dikkate alınarak belirlenir.

8. BELGELENDİRME

Yükseköğretim kurumlarının önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyindeki diploma programlarına kayıtlı öğrenciler, 2547 sayılı Kanun'un 43'üncü ve 44'üncü Maddelerine göre YÖK'ün aldığı kararlara, belirlediği temel ilkelere ve yönetmeliklere uygun olarak belirlenen ders kredilerini ve diğer yükümlülükleri başarı ile tamamlamaları halinde; önlisans, lisans, yüksek lisans veya doktora/sanatta yeterlik diploması alır.

2547 sayılı Kanun'un 3'üncü Maddesinin 1'inci fıkrasının t bendine göre lisansüstü eğitim yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik eğitiminin yanı sıra tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner

hekimlikte uzmanlık eğitimini de kapsar. Tıpta, dış hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık eğitimleri ilgili Bakanlıklar tarafından çıkarılan yönetmeliklere göre yürütülür.

Yükseköğretim kurumlarında diploma programlarına yönelik yürütülen eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin çıkarılan yönetmelikler şunlardır (<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/mevzuat>):

- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği
- Açık Yükseköğretim Yönetmeliği
- Devlet Konservatuvarları Orta ve Lise Devreleri Öğrenci Disiplin Yönetmeliği
- Lisans Öğrenimlerini Tamamlamayan veya Tamamlayamayanların Ön Lisans Diploması Almaları veya Meslek Yüksekokullarına İntibakları Hakkında Yönetmelik
- Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Öğretmen Yetiştiren Yüksekokul Mezunlarının Lisans Öğrenimi Yapmaları Hakkında Yönetmelik
- Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumları Arasında Öğrenci ve Öğretim Üyesi Değişim Programına İlişkin Yönetmelik
- Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri ve Yükseköğretim Kurumları Ulusal Öğrenci Konseyi Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik
- Yükseköğretim Kurumlarının Yurtiçindeki Yükseköğretim Kurumlarıyla Ortak Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Programları Tesisi Hakkında Yönetmelik
- Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği
- Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği
- Veteriner Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği
- Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik
- Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Dış Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık Ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
- Yükseköğretim Kurumlarının Yurt Dışı Yükseköğretim Kurumlarıyla Ortak Eğitim Öğretim Programlarına Dair Yönetmelik

9. ÖZ ve DIŞ DEĞERLENDİRME

9.1. Program Akreditasyonu

Eğitim ve öğretim programlarının yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlanmasının koşullarından biri akreditasyona sahip olmaktır. Program akreditasyonu faaliyetleri YÖKAK tarafından yetkilendirilen veya tanınan akreditasyon kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Söz konusu kuruluşlar tarafından akredite edilen programların yeterliliklerinin kalite güvencesi, bu süreç dâhilinde sağlanmaktadır. Akredite edilen program bilgileri, YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'nda yıllık olarak yayımlanmaktadır. Ayrıca akreditasyon kuruluşları akredite ettikleri programlara ilişkin bilgileri, kendi internet sayfalarında da yayımlamaktadır. Program akreditasyonu yürütmek üzere yetkilendirilen veya tanınan akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirme, tanınma ve izleme süreçlerine ilişkin kılavuz [https://yokak.gov.tr/Common/Docs/AkreditasyonKilavuz1.0/2.0/Yetkilendirilme Taninma ve Izleme Kılavuzu Versiyon 2.1.pdf](https://yokak.gov.tr/Common/Docs/AkreditasyonKilavuz1.0/2.0/Yetkilendirilme_Taninma_ve_Izleme_Kilavuzu_Versiyon_2.1.pdf) adresinde yer almaktadır.

9.2. İç Değerlendirme

Tüm yükseköğretim kurumları eğitim ve öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı faaliyetleri ile idari hizmetlerini içeren Kurum İç Değerlendirme Raporunu (KİDR) hazırlayarak Ocak-Mart aylarında YÖKAK'a iletmektedir. KİDR'ler her yıl düzenli olarak YÖKAK internet sayfasından paylaşılmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme süreçlerinde; YÖKAK tarafından hazırlanan Kurumsal Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Ölçütleri⁵ ile Kurum İç Değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzu'nu⁶ esas alınmaktadır.

Yükseköğretim kurumları KİDR'lerini Kalite Güvencesi Bilgi Yönetim Sistemi (KGYBS - <https://yonetim.yokak.gov.tr/>) üzerinden hazırlamakta ve bu sisteme kanıtlarını yüklemektedir.

YÖKAK, YÖK tarafından talep edilen programlar için program yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlandığına ilişkin öz değerlendirme ve iyileştirme çalışmalarının kanıtlarını değerlendirerek YÖK'e iletir.

9.3. Dış Değerlendirme

YÖKAK tarafından yürütülen Kurumsal Dış Değerlendirme Programı⁷ kapsamında “eğitim-öğretim” başlığı altında “programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi” ölçütü değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Bu değerlendirme sürecinde YÖKAK belirlediği yükseköğretim sistemine açtığı beş aşamalı olgunluk düzeyine göre değerlendirme yapar ve bu olgunluk düzeylerinin değerlendirilmesi ve

⁵https://www.yokak.gov.tr/Common/Docs/Site_degerlendirme_prog_doc/Kurumsal_Dis_Degerlendirme_ve_Akreditasyon_Olcutleri_09122019.pdf

⁶ https://yokak.gov.tr/Common/Docs/KidrKlavuz1.4/Kidr_Surum_2.0.pdf

⁷https://yokak.gov.tr/Common/Docs/Site_degerlendirme_prog_doc_v_2_0/Kurumsal_Dis_Degerlendirme_ve_Akreditasyon_Kilavuzu_Surum_2.0.pdf

istenilen olgunluk düzeylerinin sağlanması durumunda program yeterliliklerinin kalite güvencesi sağlanmaktadır.

Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi ölçütü kapsamında yükseköğretim kurumları, programlarının eğitim ve öğretim amaçlarına ulaştığından, öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verdiği için programlarını kanıta dayalı olarak, düzenli olarak gözden geçirerek güncellemeli ve mezunlarını düzenli olarak izlemelidir. **YÖKAK mevzuatı gereği belirlenen yeterliliklere ilişkin düzenli gözden geçirme faaliyetleri yapar.**

10. BİLGİ YÖNETİM SİSTEMLERİ ve GERİ BİLDİRİM MEKANİZMALARI

10.1. Bilgi Yönetim Sistemleri

YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarının iç ve dış değerlendirme, izleme süreçleri ile akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirme ve izleme süreçleri için KGYBS kurulmuştur. Yükseköğretim kurumları iç değerlendirme raporlarını YÖKAK'a iletmektedir. YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan değerlendirme takımları ve Kurumsal Geri Bildirim Raporları KGYBS üzerinden oluşturulmaktadır.

Ulusal akreditasyon kuruluşlarının akreditasyon faaliyeti yürütebilmek üzere gerçekleştirdikleri Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi başvuruları ve söz konusu başvuruların değerlendirilmesi, değerlendirilmesi uygun bulunan kuruluşların yıllık faaliyet raporları hazırlama ve bu kuruluşların izlenmesi de KGBYS üzerinden yürütülmektedir. KGYBS'ye www.yokak.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir.

Türkiye'de faaliyet gösteren tüm devlet ve vakıf üniversitelerinin, okuyan ve mezun olan öğrenci kayıtları ile öğretim elemanlarına ait bilgiler üniversiteler tarafından elektronik ortamda Yükseköğretim Bilgi Sistemi (YÖKSİS)'ne iletilmektedir. Buradan elde edilen yükseköğretim alanındaki istatistik veriler, strateji ve politika geliştirme süreçlerinin sistematik ve veriye dayalı olarak yürütülmesi ve tüm karar verme süreçlerinde karar kalitesinin artırılması amacıyla hazırlanan Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (istatistik.yok.gov.tr) adresinden YÖK tarafından kamuoyunun ilgi ve bilgisine açılmıştır.

Üniversiteler, YÖK tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde her yıl izlenmekte ve değerlendirilmektedir. YÖK tarafından üniversitelerin yıl bazında genel bir değerlendirilmesinin yapıldığı "Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporu" hazırlanmaktadır⁸. Her bir üniversiteye ait İzleme ve Değerlendirme Raporları <https://www.yok.gov.tr/universiteler/2018-izleme-ve-degerlendirme-raporlari> adresinde kamuoyunun erişimine açıktır. Rapor, yükseköğretim sisteminin şeffaflık ve hesap verebilirlik kapsamında yıllık bazda gelişimi ile ilgili tarafları bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

⁸ <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/universite-izleme-ve-degerlendirme-genel-raporu-2019.pdf>

10.2. Geribildirim Mekanizmaları

YÖKAK tarafından yürütülen tüm süreçler için geribildirim mekanizmaları oluşturulmuştur. Kurumsal değerlendirme süreçleri kapsamında değerlendirilen yükseköğretim kurumlarının yöneticileri ile değerlendirme süreçlerinden sorumlu takım başkanlarıyla her yıl geri bildirim toplantıları düzenlenmekte ve gelen geribildirimler kapsamında YÖKAK süreç ve uygulamalarında iyileştirmeler gerçekleştirilmektedir.

Kurumsal Dış Değerlendirme Programı kapsamında değerlendirici olarak görev alan kişilere ilişkin geri bildirimler hem değerlendirilen yükseköğretim kurumundan hem de takımın diğer üyelerinden alınmaktadır (360° değerlendirme). Bu geribildirimler değerlendirme takımlarının oluşturulmasında dikkate alınmaktadır. YÖKAK akreditasyon kuruluşları tarafından akreditasyon hizmeti verilen program yöneticilerinden Program Akreditasyonu Geribildirim Formu ile geribildirimlerini almaktadır. Söz konusu geribildirimler YÖKAK tarafından oluşturulan KGYBS (<https://yonetim.yokak.gov.tr/account/login>) üzerinden alınmaktadır.